

अभियान

ABHIYAN WEEKLY साप्ताहिक

abhiyan.weekly@yahoo.com

www.abhiyanweekly.com

वर्ष : ३६ / अंक : १० / २०७५ असोज १२ ज्येष्ठ शुक्रबार / 28 Sep., 2018 / मूल्य रु. १०/-

पहिला थर्काउने पछि फकाउने

काठमाडौं। नेकपाका अध्यक्ष केपी ओलीलाई केवल अगाडि मानिसहरूले कडा स्वभाव भएका व्यक्ति हुन्, कडा बोल्चन भुक्दैन् बरु अरुलाई भुकाउँच्न भन्ने व्यक्तिका रूपमा चिन्दथे तर अहिले तिनै ओली प्रधानमन्त्रीभएका छन् बोली उस्तै कडा भएपनि उनी भुक्दै गएका छन्। ओलीले नेतृत्व गरेको सरकारले गरेका कठिपय निर्णयहरूलाई जनताले स्वागत गरेका भएपनि जनताको भावना विपरित सरकारले अनेक निर्णयहरू गर्न गरेको छ। पहिले निर्णय गर्न अनि दबावमा निर्णयहरू परिवर्तन गर्न गरेको हुनाले भित्रित्रै ओली सरकार पनि विलौलियाको दबावमा काम गर्न थालेको आभाष पाउन थालिएको छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

सांसदलाई रातो पासपोर्ट

काठमाडौं। अरुलाई को धन्दा, घरजाइलाई खानपै धन्दा। यस्तै धन्दा गर्न थालेका छन् सांसदहरूले। विदेश भ्रमणमा जाँदा सांसदलाई रातो पासपोर्ट पाउने व्यवस्था कानुनीरूपमै गर्न सांसदहरू एक भएका छन्। नागरिको आर्थिक अवस्था कसरी सुधार्न, बढावो बलात्कार र हिसा कसरी रोक्ने, भ्रष्टाचार र कमिशनतन्त्रलाई कसरी नियन्त्रण गर्न भन्ने विषयमा संसदमा न कसैले विशेष महत्वको प्रस्ताव नै लगे, न कहिल्यै गम्भीर छलफल नै भएको छ।

सरकारी भ्रमणको व्यवस्था मिलाउँदै ठीए ढीए सहित रातो पासपोर्टमा विदेश भ्रमण गर्ने व्यवस्था मिलाउन सांसदहरू लागेपछि समाजमा तीव्र विरोध भएको छ।

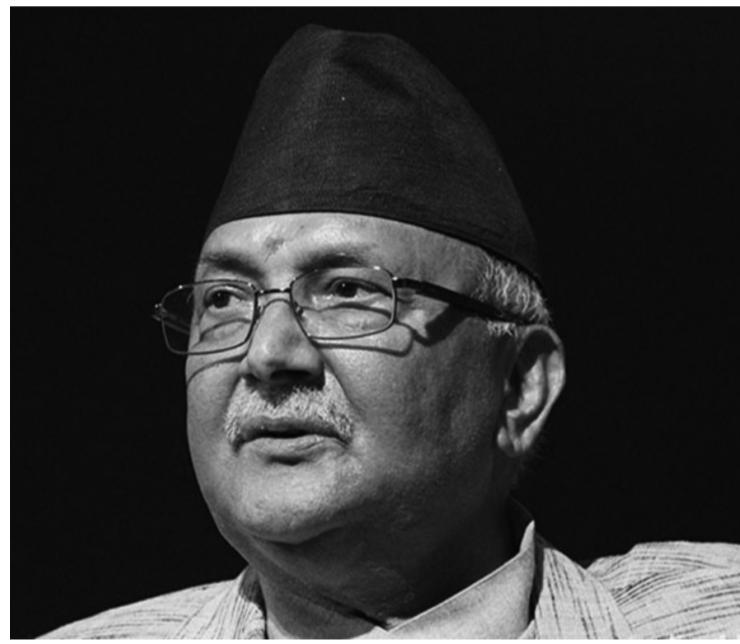
>>> बाँकी ८ पेजमा

ए सरकार अब सबै नेपालीलाई अग्रिम सहित घोषणा गर

आफ्नो असफलता लुकाउन पुँजीवादलाई दोष

काठमाडौं। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका एक अध्यक्ष केपी ओली नेतृत्वको सरकार बनेको ८ महिना पुनर लागेको छ। ओली नेतृत्वको सरकारको आठ महिने कार्यकाल होदै भविष्यमा समेत आशा गर्ने ठाउँ सकिंदै गएको छ। सरकारले मुलुकमा शान्ति सुरक्षाजस्तो आधारभूत आवश्यकता समेत जनतालाई दिन सकेको छैन। गत श्रावण १० गते कञ्चनपुरकी १३ वर्षीय बालिका निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या भयो हत्या भएको दुइ महिना वित्सव्वा पनि हत्यारालाई पता लगाउन सकेकाले सकेको छैन भने ओली सरकार गृहमन्त्री बलात्कारको मुख्य कारण पुँजीवाद भएको भन्दै आफ्नो असफलता र असक्षमतालाई लुकाउन खोजिरहेका छन्।

निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या भएको र त्यसपछि पनि मुलुकका विभिन्न ठाउँमा त्यस्तै प्रकारका हत्या

भएका छन्। प्रतिनिधिसमा अन्तर्गत रहेको राज्य व्यवस्था समितिले बुधबार बलात्कार, हत्या लगायका अन्य विषयमा समितिलाई जानकारी गराउन केन्द्रीय गृहमन्त्री रामबहादुर थापालाई समितिमा बोलाए जावाप मागेको थिए। पत्तको बलात्कारपछि हत्या भएको र आजसम्म अपराधी किन कानुनी दायारमा ल्याउन सकिएन भनेर समितिका सदस्यहरूले गृहमन्त्रीसँग प्रश्न राख्दा भाङ्डै तिन घण्टा गृहमन्त्री थापाले दोषी पता लगाउन नसकेको विषयमा केही नबोली बलात्कारबाटे लामो सैद्धान्तिक व्याच्या गरेर उम्कने प्रयास गरेका थिए। उनले कम्युनिष्ट पार्टीको आन्तरिक प्रशिक्षणमा कार्यकर्ताहरूलाई दिने प्रशिक्षण जस्तो व्याच्या गरेर समितिलाई रणभूलमा राख्ने प्रयास गरेका छन्। बलात्कार बढुको मुख्य कारण पुँजीवाद भएको भन्दै

>>> बाँकी ८ पेजमा

महाअभियोग लगाउन मिल्दैन

काठमाडौं। संघीय संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेपाली काग्रेसले न्यायपालिकालाई आफ्नो नियन्त्रणमा राख्न महाअभियोगको गतल प्रयोग गर्न खोजेको भन्दै राष्ट्रिय सभाको आइतबार बसेको बैठकमा सत्ताधारी दल र केपी ओली नेतृत्वको सरकारलाई कडा आरोप लगाएको छ। काग्रेसका सांसद तथा वरिष्ठ अधिकारीहरूले विना कुनै आधार सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठ न्यायाधिश दिपकराज जोशीमाथि महाअभियोग लगाउन खोजेको भन्दै जोशीलाई महाअभियोग लगाउन नमिले बताएका छन्। न्यायाधिश दीपकराज जोशीलाई महाअभियोग लगाउन भन्दै सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको सांसदहरूलाई सादा कागजमा हस्ताक्षर गर्न लगाएका समाचारहरू प्रकाशित भएपछि सांसद अधिकारीहरू त्यसको आधार समेत खोजेका छन्। महाअभियोग लगाउने आधारहरू के के हुन भन्ने प्रश्न सरकारसँग गरेका छन्। केही समय पहिला प्रधानमन्त्री केपी ओलीले अदालतले सरकारलाई सहयोग

गर्नुपर्ने बताइसकेका छन् भने सत्ताधारी दलका अन्य नेताहरूले समेत अदालतले सरकारलाई सराबमा राख्न खोजेको प्रष्ट भएको भन्दै सहयोग गर्नुपर्ने भनाईको प्रतिवाद गर्दै

गर्नुपर्ने बताइसकेका छन् भने सत्ताधारी दलका अन्य नेताहरूले समेत अदालतले सरकारलाई सांसद अधिकारीले भने न्यायलयलाई आफ्नो दबावमा राख्न खोजेको प्रष्ट भएको भन्दै

>>> बाँकी ८ पेजमा

गृहमन्त्री भन्छन्-

पुँजीवादले बलात्कार बढ्यो

काठमाडौं। संसद नै जिल्ल पन्यो, जब गृहमन्त्रीले पुँजीवादका कारण बलात्कार र हत्या बढेको तर्क अधि सारे। उनले आफ्नो वीच बचाउ गर्दै भनेका छन्- बलात्कार र हत्या पहिले पनि हुन्थ्यो, अहिले चर्चा बढी भएको हो। यसैवीच अर्का सांसद विजय सुबाले भनेका छन्- सुन्दरी प्रतिविगताले गर्दा बलात्कार र हत्या बढेको हो। सत्तारूढ दलका कठिपय सांसदको मान्यता छ- पोर्न साइटले गर्दा हत्या र बलात्कारका घटना बढेका हुन्।

निर्मला पन्तको बलात्कार र हत्यामा शका गरिएका डिल्ली बिष्टलाई ज्वाङ्ग लालसरह पालिरहेको सरकार। तेश्रो छानबिन समितिले समेत प्रहरीलाई दोषी देखायो तर बलात्कारी र हत्याका किटान गर्न सकेन। सरकार निर्मला पन्तको बलात्कारीलाई बचाउने अर्थै प्रयत्न गरिरहेको छ। यसैवीच पोखरामा १० वर्षीय बालिकाको बलात्कार र हत्या छिमेकीले गरेको भनेर प्रहरीले दोषीलाई सार्वजनिक गरेको छ।

नागरिकता विधेयकमा राष्ट्रवाद हरायो

काठमाडौं। विभिन्न राजनीतिक दलका नेताहरू र प्रुद्ध व्यक्तिहरूले प्रतिविधिसभामा पेस भएको नागरिकता ऐन २०६३ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक तत्काल रोकन माग गरेका छन्। राजधानीमा सोमबार भएको एक कार्यक्रममा उनीहरूले त्यस्तो माग गरेका छन्।

उनीहरूका अनुसार राष्ट्रवाद विपरितको नागरिकता विधेयक स्थगत गर्न र संविधिकार सम्पन्न नागरिकता छानबिन आयोग गठन गर्ने अन्तर्रक्षिया कार्यक्रममा सहभागि भएकाहरूले ऐन जारी भएको १२ वर्षपछि कुनै छलफल र बहस तिने एकात्मी संशोधन विधेयक त्याइएको भन्दै त्यस्तो विधेयक तत्काल रोकन माग गरेका हुन्। संशोधन विधेयकले विदेशी नागरिकलाई नेपाली नागरिकता दिने सहज नहोसँग विवाह गर्ने विदेशी महिलालाई बंशजको

प्रदेश २ का मुख्यमन्त्री रातको आक्रोश

भनाई रहेको छ।

मुख्यमन्त्री राजतका अनुसार नवजात नगरपाल गरिरहेको आइतबार विधानसभामा गरिरहेको आरोप समेत लगाएका छन्। मुख्यमन्त्री राजतले गत आइतबार विग्रहजमा संघीय समाजवादी फोरमका कार्यकर्ताहरूलाई प्रशिक्षण दिने कार्यक्रममा उक्त कुरा बताएका हुन्। प्रदेश सरकारलाई जति चाहिने रकम हो त्यो आधामात्र संघीय सरकारले उपलब्ध गराएको र कर्मचारीहरूपनि आधामात्र पठाएको छ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

Modi's religious diplomacy in Nepal

M Reesham

MODI and his establishment has been repeatedly being failing in rigid and authoritative neighbourhood first policy therefore Modis RSS now has been devising new dimension to engage small neighbours. India RSS has devised tactics to use religion to counter anti-India sentiments from the hearts and minds Nepalese people that have been now in the Nepalese DNA. This conspiracy is devised by Indian RSS in a long term plan to win the minds of local Nepalese by using Hindu religion as tool of relations. This RSS effort is to get India's ties with Nepal on track after a difficult phase in the relationship when differences over the Nepal constitution led to deep trust deficit and public acrimony between Kathmandu and Delhi. The prime minister's decision, though, has stirred up a debate on the use of religion in diplomacy.

Prime Minister Narendra Modi's fourth visit in four years to Nepal is, perhaps, his attempt to win over the neighbour but the people of had responded very indignantly. The bitterness of the past, especially the 2015-16 economic blockade, may not have faded, yet India seem to be striving to dominate Nepal and her leadership by hook and by crook.

This is India who deceived Nepal and use to mend deteriorated ties again and again but this tactics has hurtled Indian dimension in the region. Although leadership of both countries are in friendly mode but masses are still at large has very much pessimistic opinion against India.

Mr Modi is for his short term agenda is trying to rebuild the lost trust that has characterized bilateral relations in recent years. They have been in this mode in

the past, too, in the aftermath of bilateral tensions. The new facet this time is the introduction of Hinduism as a basis for bonding.

In that sense, Modi's charm offensive is 'religious diplomacy', with emphasis on Hinduism as a binding factor — as distinct from the stress on Buddhism in the not too distant past. An earlier attempt under Modi, to project India as a 'Buddhist power', including in Nepal, was not very successful. That raises the question of whether Hindu religious diplomacy could be a cementing force in India-Nepal relations, regardless of political changes on both sides. The Hindu element has been a part of the relationship, but was never to the fore as it is now under Modi.

India-Nepal relationship was never at its best during the long years of Congress party rule. The crisis caused by the closing of trade and transit points on the border during the last year of Prime Minister Rajiv Gandhi was the worst point in bilateral relations, until the economic blockade of 2015-16. But, even earlier, during Prime Minister Indira Gandhi's time, India-Nepal ties had its difficult patches.

One particular bombshell that Nepal dropped was in 1975, during the coronation of King Birendra. He mooted the idea of Nepal as a 'Zone of Peace' to be supported by the UN and the international community. The Government of India saw this as a China-inspired ploy to stonewall India's nuclear ambitions, although Nepal couched the proposal in terms of 'non-alignment'. New Delhi read this proposal as an expression of the monarchy's displeasure over India providing refuge and supporting Nepali Congress

(NC) leaders in their campaign for democracy in Nepal.

The NC leaders, particularly the Koirala brothers (BP and GP), and communist activists in exile enjoyed fraternal relations with the socialists and communists in India. Indira Gandhi did not see any reason to displease King Birendra on this score; and to win him over, she sent the Nepalese democracy activists packing. That was the time of the Emergency when most of India's Opposition leaders were in jail. On their return to Nepal, the Koiralas, along with the others, were jailed. The memory of this 'betrayal' was at the root of the Nepalese political parties' prolonged distrust of the Congress party. Rajiv Gandhi's closure of trade and transit points compounded this distrust by earning the ill-will of the monarchy, too.

Thus it was that Chandra Shekhar and the Opposition figures in India, including Atal Behari Vajpayee, came to be seen as friends of Nepal in its struggle for democracy. The movement for democracy received a huge boost after the formation of VP Singh's National Front-Left Front government, followed by the emergence of multi-party democracy and the eventual dismantling of the monarchy.

After Rajiv Gandhi's electoral defeat in 1989, India-Nepal relations experienced a warm and friendly phase for the next 15 years, during which every Indian Prime Minister, including PV Narasimha Rao, enjoyed an excellent equation with Nepal's political leaders across the spectrum. Apprehensions surfaced when the Congress returned to office at the helm of the UPA with Manmohan Singh as Prime Minister. By then, the

political situation had changed in Nepal. The NC was in a state of decline, the Communists and Maoists were on a rise, and a new generation of Congress leadership had built bridges for dealing with Nepal's new class of leaders. Even so, the Congress party was seen as a 'player' — pitting one party against another and at all times keeping itself leveraged to influence political outcomes in Nepal.

Thus, when Modi became the Prime Minister, it was a splendid opportunity for him and the BJP to build a strong and healthy relationship on a firm footing, free of the Congress party's legacy. Just like Prime Minister Vajpayee broke through to Pakistan — leaving the Congress party with no choice but to support his initiatives — Prime Minister Modi, too, could have broken new ground in the neighbourhood, especially with Nepal (and Pakistan).

Unfortunately, Modi appears to have been ill-advised in the early stages, as his aides and bureaucracy did not follow up his 'Neighbourhood First' initiative, which he launched by inviting heads of SAARC governments for his swearing in. The advantage of this opening was never pursued. To the contrary, when Nepal was stricken by earthquake, crude elements seized it as an opportunity for self-aggrandizement and celebrity journalism (on media) at the expense of the victims. The lack of sensitivity to the devastation, which was used as a prop for televised self-promotion, resulted in Indians being packed off the relief scene.

Then came the conflict over Nepal's new constitution in 2015. On the eve of its promulgation, India's Foreign Secretary went

to Kathmandu to scuttle it and failed in his mission. This was followed by the violence in Terai and the consequent economic blockade — seen as India's way of forcing Nepal to declare itself a Hindu state in its new constitution.

When Prime Minister KP Oli visited India last month and had productive discussions with Prime Minister Modi, it became evident that matters were on the mend. Oli, though a communist, seems to have relented and accepted that while Nepal may have proclaimed itself a secular republic, it has no choice but to strengthen Hindu religious bonds between the two countries. The fact that Modi's visits to temples were supported by the Oli government shows that Nepal is no longer averse to New Delhi's 'Hindu agenda'.

The Modi is again planning the tactical retreat made by Oli or a strategic accommodation by Nepal's ruling class — given that it cannot resist Indian intent and influence beyond a point — may be known only in due course. Regardless of that outcome, in his fourth year, Prime Minister Modi has charted a new course for India-Nepal relations. But this newly charted motive is backed by heinous designs of RSS to break the hard secular line of Nepalese communities. RSS has succeeded in collapsing the historically hard secular bond in India and now experimenting the same in Nepal to destroy the peace and harmony among the different religious communities of Nepal. Besides this Modi religion based diplomacy would definitely pave way for winning election in India by visiting Nepal's religious places but one positive outcome of Modi visit is promoting tourism.

Impasse in Pak-India ties under Modi regime

Reesham

PAKISTAN-India relations are dotted with history of mistrust, wars, conflict and acrimony, which have become an overarching feature of their bilateral relationship. Hostility between states can encourage mistrust; if the hostility gets deepened, it will create hindrances between smooth interstate relations. Therefore, both countries' relations have never been on an even keel and mostly remained as a roller coaster, even a frosty one. The impasse between the two states continues. And, prospects for sustained and meaningful engagement look rather slim as Pakistan held general elections this year and India next year. The Modi government, when it comes to Pakistan, seems to be under the influence of extremist RSS, whose anti-Pakistan sentiments are well-known. The Modi regime has completed its four-year term in June 2018, which throughout witnessed no sign of a headway about any possibility in normalizing the relations between Pakistan and India. The Modi's administration could not offer any olive branch to Pakistan by giving

a rise to optimism for solving the outstanding disputes between two countries. The power game and hegemonic designs of India in the region have made the bilateral relations further complicated. Consequently, uncertainties are still looming large.

Pakistan and India fought three major wars and their relations have not always been "Never War Situation." Profoundly, both countries remain under the cloud of persistent situation of "High Tension". Their relations became further complicated when Modi regime has adopted a policy of isolating Pakistan. Rather, it has been engaging in encircling and weakening Pakistan. SAARC, too, has been a victim of Indian hubris. Since the establishment of SAARC, India's role has always remained a matter of concern. The 19th SAARC summit scheduled to be held in Islamabad in November 2016, had to be cancelled as India refused to attend invoking the alibi of terrorism. It is also working to complicate issues between Pakistan and Afghanistan under the American watch. Overall, traditional peace

constituency in India seems to be on the back foot and fast losing its relevance to putting the normalization process back on track. Indian hegemonic aspiration and egoistic attitude have contributed to a mistrust and classic security dilemma in the South Asian region; therefore hopes for peace between Pakistan and India remain grim. The ceasefire violations continue on the Line of Control and the Working Boundary by India, which have reached the highest point in fifteen years. Around 1,970 violations in 2017 and 415 until the beginning of March 2018 have been recorded so far. India is also riding roughshod over Pakistan's legitimate objections to India's building of dams on the Western rivers in violation of the Indus Waters Treaty. The international community is rightly worried about the continuing tension between the two nuclear powers. However, the major powers have not been able to contribute in any significant way to promote peace in the region and influence India to shun its belligerent ways.

In the past, both countries have been involved one way

or another in peace process either in the form of composite dialogue or bilateral political engagement. Yet, none of these could produce the desired outcome due to Indian aspiration to maintain status-quo. Another dilemma has been the adoption of bottom-up approach such as increasing trade and economic relations or people-to-people contact and to resolve relatively low political issues like Siachen, Sir Creek, Wular barrage, and water issues, while hoping that such an approach may pave way to the resolution of Kashmir dispute. This approach has failed to produce the desired results. Pakistan had been repeatedly saying that peace in the region cannot be realized until the resolution of Kashmir dispute in accordance to the United Nations Security Council resolutions and the will of the people of Kashmir. Pakistan believes that war is not an option and dialogue is the only way to remove mistrust and move forward. Rather, dialogue sets a stage for creating a conducive environment in addressing the outstanding disputes. This needs to be understood and accepted by

Modi regime, which seems to be in denial mood.

The confidence building measures are a prerequisite to building a normal Pakistan-India relation, which can only be attained if the peace process commences in true spirit and reaches its logical conclusion. The challenges, which hinder Pakistan-India peace process, have to be simultaneously addressed by India for the sustainability of the dialogue such as: no violations of Line of Control and the working boundary. India should stop pursuing terrorism as an instrument of state policy by waging proxy war in Pakistan. It should also stop using Afghan soil for fomenting trouble in Pakistan's tribal areas adjoining Afghanistan, as well as, in Balochistan and other important urban centres. There is a need to stop issuing belligerent statements against Pakistan. If India persists in its unfriendly propaganda against Pakistan, it will cause mutual antagonism, mistrust and misunderstanding that, in turn, could become a stumbling block in normalising the relations.

गृहयुद्ध निकट है, लड़ने कि मर्ने ?

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

सिविकम र क्रिमियाको नियतितिर नेपाल अप्रसर भएको छ, पारिएको छ। गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षताले यति भयानक अस्थिरताको जन्म भइसकेको छ कि नेपाल आफ्नो नेपालीत्वको वीचबाचाउ गर्न मुस्किल अवस्थामा पुगेको छ। देशको सुरक्षा भनेको सीमा हुनुमार्ह होइन। सीमा थियो, खोई त न सिविकम रहयो, न क्रिमिया सीमा भएर पनि घर, समाज, सहर, शासन, प्रशासन, शान्तिव्यवस्था सबै तहसनहस हुनु भनेको असुरक्षा हो। नेपाललाई असुरक्षाको ऐजेंस लागेको छ, असुरक्षित छ।

चिनियाँ विद्वान वाड चुनले नेपालको सुरक्षात्मक रणनीति तथा नेपाल-चीन सम्बन्ध भने पुरुषको पृष्ठ १९ मा लेखेका छन्- आर्थिक दृष्टिबाट हर्दा भारतले आर्थिक सहयोग, प्रत्यक्ष लगानी तथा असमान सम्झौताका माध्यमद्वारा नेपालको आर्थिक प्राण आफ्नो हातमा लियो।

वैदेशिक रोजगार विभागका सूचनाधिकारी भन्छन्- १०८ मुलुकमा ४२ लाखभन्दा बढी नेपाली युवायुवती वैदेशिक रोजगारीका लागि गएका छन्। तर, २० लाखभन्दा बढी नेपाली युवायुवती अवैधमार्गबाट वैदेशिक रोजगारीमा गएको र जाने क्रम जारी रहेको पनि उन्नेले जानकारी गराए। ३ करोडको हाराहारीमा जनसंख्या भएको मुलुकका ६२ लाख युवायुवती वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन् भने त्यो देशको बल र ब्रेनशक्तिको हालत कर्स्तो होला? यति गम्भीर विषयमा न संसदमा बहस हुन्छ, न नागरिक समाजमा, न सरकारमा। लियो टल्सट्रायायले लेखेका थिए- जुन देशमा विदेशी चलखेल बढी हुन्छ, त्यहाँ जातीय र धार्मिक लडाइ हुन्छ, देश बाब्द देश बाब्द हुन्छ। नेपाल टल्सट्रायायले भनेको उदाहरण हो। भीमनिनिधि तिवारीले लेखेका थिए- राज्यलिप्साले नेता अन्यो हुन्छ, उसले स्वार्थमात्र देख्छ। नेपाल स्वार्थ पर्याप्तको अन्धकार देश हो। जहाँ न पहुँचे रवि, वहाँ पहुँचे कवि भनेको हो रहेछ। पाल रेजिमन्ट हो। रेजिमन्टको अर्थ खोज्दा भेटियो-जाथभावी, मनपरीपन। बुद्धि कलमी गरेर देश र जनतालाई होचा, पुडिका बनाउनु। नेपालमा यही भइरहेको छ। हरेक मान्छेको अनुहार र औठाछप मिल्दैन तर नेपालका शासक बर्गको चरीत्रमा कहिल्ये भिन्नता भएन।

पद्धति परिवर्तनको १३ वर्ष पनि राजनीति सिंहदरवारकै वरिपरि सिमित छ। गाउँसम्म सिंहदरवार पुन्याउने भनियो, सिंहदरवारको भ्रष्टवाद गाउँसम्म पुग्यो, त्यसैले लोकतान्त्रिक सिंह गर्जना लुते वाँसोकै दर्जामा छ। जनयुद्ध र जनआन्दोलन त षड्यन्त्रको जालो रहेको निराकार ताङ्गामा तालाबन्दी भयो। सरकारलाई थाहै छैन, कति बैध र कति अवैध मार्गबाट कति, कुन कुन देश पुगेका छन्। जातिसंघ सिंहदरवार पुन्याउने भनियो, सिंहदरवारको भ्रष्टवाद जाउँसम्म पुग्यो, त्यसैले लोकतान्त्रिक सिंह गर्जना लुते वाँसोकै दर्जामा छ। जनयुद्ध र जनआन्दोलन त षड्यन्त्रको जालो रहेको नेपाली उत्किने छतपटीमा छन्।

यो देशमा गरीखान पाइन्न। युवाशक्ति जो आफैमा उर्वर छ, त्यो समुदायको यस्तो तीतो टिप्पणी ? सुन्ने दायित्व कसको हो ? नेपालमा परिवर्तन आयो रे, कसलाई आयो परिवर्तन ? जुन पद्धतिले युवाशक्तिलाई उर्जाशील प्रेरणा दिन सवदैन, त्यो प्रणाली जितिसुकै उत्तम भए पनि प्रणालीका चालकहरू दिमागी रूपमा सअक्षम र रोपी छन् भन्नैपर्छ।

परिवर्तित पद्धति र पार्टीका प्रतिवद्धताको यो भन्दा नाड्गो रूप के हुनसक्छ ? नेताहरू जितिसुकै सुकिलामुकिला, सुख र सम्पन्नतायुक्त भए पनि जनताको जीवनस्तर भन्नकै कष्टकर बन्दैछ। यसरी टकटकिएर र बिरक्तिएर विदेशीने युवाहरूको प्रतिक्रियाले राजनीति कति दीनहीन र दयनीय भइसकेछ, कहालीलाग्दो यथार्थ हो यो। देश बनाउने चिन्तनसिहितको एउटा अनुहास पनि देखिन, वीरको देश नेपाल बाँझो खेत हो त ? यस्तै भयभित पार्न अवस्थाबाट गुजिएका दुई मुलुकले आफूलाई कसरी मुक्त बनाए, स्वरूप बनाए भन्ने उदाहरण छन्। एउटा हो सिंगापुर र अर्को हो ताइवान।

सिंगापुर, कुनै दिन ९० प्रतिशतसम्म भ्रष्टाचार हुने मुलुक हियो। सिंगापुर, भ्रष्टाचारपुर भनिसकेको थियो सिंगापुर। के गर्ने, कसरी सिंगापुरलाई सुशासनयुक्त बनाउने भन्ने एउटा सोच यसरी कामयाव भयो कि आज सिंगापुरलाई एसियाको युरोप भन्ने दजामा पुन्यायो। निरकूशले बनाएको सिंगापुर सुशासन, सम्पन्नता, विधि र प्रगतिको चर्चाको शिखरमा छ। युवा र देशको अस्तित्वरक्षा, दीर्घकालीन विकासको विकल्प यही भन्ने ठानेर सरकारले सबै तहका कर्मचारी र विशेषगरी उच्च औहदाका पदाधिकारी सबैको तलब, भत्ता, सुविधा व्यापक रूपमा बुद्धि गरिदियो। युवाहरूलाई सरकारी निकायमा प्रवेश गर्ने फलमेजस्टो स्वार्थ र भ्रष्टाचारको द्वारालाई यति खुक्खो र उदाहरण गरिदियो कि सक्षम, इच्छाशक्ति भएका युवाहरूलाई सरकारी जागीरका लागि प्रेरित हुन बाध्य परियो। युवा अगाडि आएपछि सिंगापुरमा भ्रष्टाचार रोकियो, निर्माण सुरु भयो, बन्द-हड्डताल हरायो। भ्रष्टाचारीहरूबाट बलाक्षत्र सिंगापुर, अपमानित जनतालाई राज्यको सेवा सहज

हुनथाल्यो। जिम्बेवार प्रशासनको सुरुआतले राजनीति त्यही मार्गमा डोरिन बाध्य भयो। त्यसै लीकवान युलाई सिंगापुरको पिता मानिएको होइन। उनको जस्तो इज्जत कमाउन आफूलाई बलिदानी बनाउनुपर्छ। यो १९९० को दशकको कुरा हो २०१५ मा उनको देहान्त हुँदा सारा विश्वले सम्बेदन प्रकट गयो, उनलाई निरकूश भन्ने अमेरिकाले समेत उनलाई सम्फनाको पूल चढायो। देशका लागि निरकूशको त्यो पूजा, नेपालका लागि प्रेरणा बन्नुपर्याय, निरकूश त पाइला पाइलामा भेटिन्छन्, त्याग र तपस्या कोही तैयार छैन।

ताइवानमा त्यसै उदाहरण भित्रियो भन्ने ताइवानमा दिनहुँ हड्डताल हुनथाल्यो, उत्पादन

पद्धति परिवर्तनको ५३ वर्ष पनि राजनीति सिंहदरवारकै वरिपरि सिरित छ। गाउँसंघ सिंहदरवार पुन्याउने भनियो, सिंहदरवारको भ्रष्टवाद जाउँसम्म पुग्यो, त्यसैले लोकतान्त्रिक सिंह गर्जना लुते वाँसोकै दर्जामा छ। जनयुद्ध र जनआन्दोलन त षड्यन्त्रको जालो रहेको जालोमा नेपाली उत्किने छतपटीमा छन्।

रोकियो र उद्योगधन्दामा तालाबन्दी भयो। सडकमा हिसा, आगजनीमात्रै, शासन प्रशासन निरसेज हुनथाले। राजनीतिक अराजकताका कारणले आर्थिक जर्जा जर्जा चरमरायो। ताइवान मानौ, औंधीहुरी हुण्डरीको सिकार भयो। अस्तव्यस्त ताइवानमा के गर्ने, के नगर्ने ? हाहाकार मचियो। त्यसपछि एउटा सोच निस्क्यो र त्यो सोचलाई शासनपद्धतिमा ढालियो। प्रिन्स्टन विश्वविद्यालयका त्रुनिन्दा विद्यार्थीहरूलाई सिंह युलुकको राजनीति र आर्थिक योजनाकार बनाइयो। मुलुकको लागि सल्लाहकार बनेका ती होनहार राजनीति र आर्थिक विषयका विद्यार्थीहरूको सुकावमा देश चलन थाल्यो। राजनीतिक अतिरज्जनाका भाषणबाजी रोकियो। यथार्थवादी नीतिहरू कार्यान्वयन हुनथाले। विरुद्ध राम्रो हुनुपर्छ र मालीको लगन पायो भने विरुद्ध दुर्क्षण्ठा छैन।

पुल्छ र फल्छ पनि। युवा अप्रसर भएपछि नम्नै ताइवान सफल भयो। आज नेपालको तस्वीर असिना पसेको गोबरको जस्तो छ।

प्रकृतिको वरदान, प्राकृतिक सम्पदाको खानी नेपाल, गरिब छा विकृत मानसिकता बोकेको राजनीतिक खियाले खाएको मुलुक हो नेपाल युवाहरू उपेक्षित भएको मुलुक हो नेपाल। शिक्षित, अशिक्षित श्रमशक्ति निकासी गरेर गर्व गर्छे र रेमिटान्स भित्रियो भनेर त्यसको बीचखाता च्याप अस्थस्त छ नेपाल। जनशक्ति पलायन हुनु भनेको बिनास हो भनेर नबुझेने मुलुक हो नेपाल रेमिटान्सले देशको प्रगतिको दुरुसंदर्भमा युवाशक्तिविहिन मुलुक कहिले पनि निर्माण, उत्पादन र प्रगतिको मैदानमा उभिन सवदैन भन्ने यथार्थ योजनाकार, अर्थव्यवस्था समाजशास्त्री, अधिकारीहरूले बुझेर बुझपचाइरहने मुलुक हो नेपाल संचेतन, बुद्धिजीवी भैरे भएको मुर्खहरूको मुलुक हो नेपाल।

सरकारलाई थाहै छैन, कति बैध र कति अवैध मार्गबाट कति, कुन कुन देश पुगेका छन्। जो विदेश गइरहेका छन्, कति प्रतिशत शीप सिकेर फर्को छन् ? सरकारसंग हिसाव छैन। जो सगल वैदेशिक दिन कतिजनाको लाश आउने गरेको छ, सरकार सूचना लुकाउँछ। रोजगार व्रेध रूपमा वैदेशिक दिन तरिजामा गएका हरूमध्ये १० वर्षमा ७ हजारको शब आएको छ। एक अधिकारी भन्छन्- अबैध गएकाहरूको तथ्याक छैन, योभन्दा बढीको मृत्यु भएको हुनसक्छ। र, महिलाहरू पागल बनेर, दुईजुलाईकी भएको बहार, बच्चा च्यापेर फर्किरहेका छन्, कति युवा विदेशको जेलमा, सडकमा, अलपत्र परेका छन्, त्यसको जानकारी पनि छैन सरकारलाई। एमनेस्टी इन्टरनेशनलले कतारमा नेपाली श्रमिकमाथि पश्चुको व्यवहार गरेको रिपोर्ट सार्वजनिक गयो, संसद, सरकार, परराष्ट्र र राजनीतिक दलहरूले सामान्य लज्जाबोधसमेत गरेनन्। कैयौं देशका सडकमा, दूतावासहरूमा असरल नेपाली श्रमिकहरू मृत्युसमान जीवन विताइरहेका छन्, श्रमशोषण भइरहेको छ, तिनको सोधखोज, उदाहरण गर्न फुर्सद छैन सरकारलाई। सरकार र राजनीतिक दलहरू पहिले नै हार खाइसकेका हुनेछन्।

दलहरू माफिया, तस्कर, कमिशनखोर हरूसँग कुरा मिलाउनै मस्त छन्, भ्रष्टाचार गर्नमै डड्ग छन्, कसरी बन्च देश ? कसरी देखिन्छ सुशासन ? प्रधानन्यायाधीश बन्न अयोग्य, आरोपित व्यक्ति न्यायाधीश बनाइन्छ, कसरी रथाप

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्खयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातर भयर एकै पटक मर्न सकौ।

- अवियानवाणी

अमियान

साप्ताहिक

ਧਿਮਿਰੇ ਆਫ਼ਨੇ ਪ੍ਰਤਿਵਦੂਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿ ਬਦਲਾਨ ਤ ?

लामो समयदेखि कार्यवहाकको नेतृत्वमा सञ्चालन भएको अखित्यार दुरुप्योग अनुसन्धान आयोगले बल्ल प्रमुख आयुक्त पाएको छ । आयोगमा आयुक्तको जिम्मेवारीमा रहेर काम गरेका नविनकुमार घिमिरेले प्रमुख आयुक्तको जिम्मेवारी पाएका छन् । घिमिरे सरकारी सेवामा लामो समयसम्म बसेर सेवा गरेका व्यक्ति हुन् । सरकारी सेवाको सचिवसम्म आईपुगदा उनले कुनै आर्थिक लगायत अन्य पक्षमा आँखा नगाडेका स्वच्छ छिकिका व्यक्ति रहेको हुनाले अब घिमिरेले जनताबाट गाली खाने कुनै काम गर्नार्न भनेर भन्नु अहिले तै छिटो हुनेछ । राज्य सञ्चालकहरूको मिलेमतोमा हुने गम्भीर प्रकारका भ्रष्टाचार र आर्थिक अपराध नियन्त्रण गर्ने दायित्व र जिम्मेवारी अब घिमिरेको काँधमा आएको छ । लोकतन्त्रको बहालीपछि सम्बैधानिक निकायहरूमा समयमै नियुक्ति नगर्ने र भागवण्डाका आधारमा नियुक्तिकर्गण गरिएकोले त्यसको प्रत्यक्ष मारमा सम्बैधानिक निकायहरू पर्ने भएकाले त्यस्ता निकायहरूले स्वतन्त्रतापूर्वक काम गर्न नसकेको आरोप बेला बेलामा लान्दै थाएको दृग्यात्मक शिपिरेसे बैतामा गर्न शिपिन्दैन ।

अएका तथ्यनाइ धामरल वेवास्ता गत मिल्दन ।
अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग सम्बैधानिक आयोग रहेको बेला त्यहाँ
नियुक्त हुने प्रमुख आयुक्त र आयुक्तहरूले आफौहँ रुनि नियुक्त हुनुभन्दा अगाडि जुनसुकै
पाटींको समर्थक भएको भएपनि नियुक्त हुनासाथ आफूहरूलाई नियुक्तिको लागि
सिफारिस गर्ने व्यक्तिहरू वा राजनीतिक दलहरूप्रति वफादार नभई राज्यप्रति
वफादार भएर अधि बद्न सकेमात्रा सम्बैधानिक आयोगको महत्व र गरीमा बद्न
सक्छ । पछिल्लो समयमा सम्बैधानिक आयोगहरू अहिलेपनि थिलथिलो अवस्थामै
सञ्चालन भएका छन् । नियुक्तिको दायित्व बोकेको सम्बैधानिक परिषद्ले र
राज्यका माथिल्लो पदमा रहेको व्यक्तिहरूले आफूना मान्छेभन्दा राम्रा मान्छे
हाम्रा मान्छे भन्ने अवधारणालाई वेवास्ता गरी आफूना मान्छेलाई जागिर
खुवाउनैका लागि विभिन्न सम्बैधानिक निकायहरूमा सिफारिस गर्ने गरेका हुनाले
सम्बैधानिक निकायहरूले निष्पक्ष भएर स्वतन्त्र रुपमा काम गर्न नसकिरहेको
बेला अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको प्रमुख आयुक्तमा नियुक्त भएका
प्रमुख आयुक्त धिमिरेबाट अखित्यार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगलाई निष्पक्ष र
स्वतन्त्र रुपमा नेतृत्वदिन सक्छन् भने आशा गर्न सकिन्छ किन कि हिजोको उतनको
कार्यकाल हेर्दा उनी समाजमा नगनाएका र निष्कलान्तिक व्यक्ति भएका हुनाले
त्यस्तो आण्गा गरिएको हो ।

तिकै लामो प्रशासनिक पृष्ठभूमि रहेका धिमिरेको विरुद्धमा संसदीय सुनुवाई समितिमा एउटा पनि उनुरी नपर्न उनको विगतको निष्कलंकति चरित्र तै हो । त्यसैले गर्दा उनी संसदीय सुनुवाई समितिबाट सहज रूपमै सर्वसम्मत रूपले अनुमोदित भए भने अनुमोदित भएकै दिन सम्बैधानिक व्यवस्था अनुसार उनले राष्ट्रपतिबाट नियुक्ति समेत मात्र पाएन् त्यसैदिन उनले प्रमुख आयुक्तको कार्यभार समेत समाले । धिरिमेले २०७१ चैत्रमा आयुक्तको रूपमा नियुक्ति पाएका थिए भने झण्डै ७ महिना देखि उनले कार्यवहाकको भूमिकामा रहेर अछित्यारलाई नेतृत्व प्रदान गर्दै आएका थिए । संसदीय सुनुवाई समितिमा धिमिरेले भ्रष्टाचार नियन्त्रणमा मामलामा स्मरणयोग्य काम गर्ने प्रतिवद्धता समेत जनाउँदै त्यसै अनुरुपको काम गर्ने उद्घोष गरेका हुनाले मुलकुलाई केही आशा जगाएको छ । धिमिरेले भनेजस्तै काम गरेर उनले देखाउन सकेको खण्डमा मुलुकले केही राहत पाउन सक्छ । तर धिमिरेलाई काम गर्न त्यति सजिलो भने छैन । राजनीतिक भ्रष्टाचार, नीतिगत भ्रष्टाचार, उपल्लो तहमा बसेको व्यक्तिहरूको डनहरूसँगको उठबसले गर्दा उनलाई काम गर्न नदिने प्रवृत्तिले गर्दा अवरोध सिर्जना हुन सकछ, त्यसलाई उनले रोक्न सक्ने को उपापहरु छन तिनको विकल्प खोज्न आवश्यक छ ।

अखित्यारले २०५९ श्रावण पछि राजनीतिकर्मीहरूमाथि र प्रशासकहरूमाथि अकुत सम्पत्ति जाँच गर्ने र भ्रष्टाचारका मुद्दा विशेष अदालतमा दर्ता गर्ने अभियान छोडेपछि भ्रष्टाचारीहरू सकिनेछन् भन्ने आश जनतामा पलाएको थियो तर अखित्यारले ३ वर्षसम्म त्यो कार्यकाल निरन्तरता दिएर विचैमा काम छोडेपछि भ्रष्टाचारले अभ व्यापकता लिईरहेको अवस्थामा धिमिरेको नियुक्ति पछि अब राजनीतिकर्मी र प्रशासकहरूले कमाएको अकुत सम्पत्तिको बारेमा खोजविन गरी सम्पत्तिको छानविन गर्नु जहरी रहेको छ । धिमिरेले आफूलाई स्मरणयोग्य बनाउने काम गर्ने प्रतिवद्तता संसदीय सुनुवाई समितिमा गरेका हुनाले आफूले प्रतिवद्तता जनाएको स्मरण गर्दै त्यसै अनुरूपका काम कारबाही गर्न सकेमात्र उनको प्रमुख आयुक्तको नियुक्तिले सार्थकता पाउन सक्छ । केवल प्रमुख आयुक्तको भूमिकामा रहेर आफूलै प्रतिवद्ततालाई उल्लंघन गर्दै अधि बढे उनको नियुक्तिको अर्थ तै रहन्छ र ? भन्ने हामीले ठानेका छौं ।

ਕਮਿਊਨਿ਷ਟ ਸਰਕਾਰਪਨੀ ਧਰੀਮਾਨੀਕੇ ਲਾਗਿ

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको संघीय संसदमा भण्डे दुई तिहाईको बहुमत रहेको र दुई तिहाईको भन्दा बढीको समर्थनमा कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्ष मध्येका एक अध्यक्ष केपी ओलीको नेतृत्वमा सरकारले सन्तोषजनक काम गर्न सकेको अवस्था छैन । त्यसेकारण सत्ताधारी दलभित्रै असन्तुष्टि बढ्दै गएको छ । सरकारलाई जनताका पक्षमा काम कारबाही गर्न कुनै अबरोध छैन । प्रमुख प्रतिपक्षी दल कमजोर भएको र सत्ताधारी दलले समेत सरकारका काम कारबाहीलाई वेवास्ता गर्न गरेको दुनाले राजनीतिक विट्ठ्या बढ्दै जाने सम्भावा बढेर गएको छ । नेकपाको नै बहुमत रहेको संघीय संसदमा रहेका संघीय समाजवादी फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीले समेत सरकारलाई समर्थन गरीरहेका छन् भने संघीय समाजवादी फोरम त पार्टी अध्यक्षकै नेतृत्वमा सरकारमा सहभागि भएको छ । यी दुवै पार्टीले सरकारलाई समर्थन गरेपछि संसदमा दुई तिहाईभन्दा बढीको समर्थन भएपनि किन सरकारले प्रभावकारी भूमिका निभाउन सकिरहेको छैन, अब त्यसको लेखाजोखा गर्नपर्ने अवस्था आएको छ ।

• देवेन्द्र चडाल

devendrachudal@gmail.com

आफ्नो पार्टीबाट नेतृत्व गरेका व्यक्तिहरू अहिलेसम्म एक हुन् सकिरहेका छैन् । गृहमन्त्री रामबहादुर थापा भने अहिले अध्यक्ष दाहाललाई छोडेर पूर्व प्रधानमन्त्री एवं नेकपाका नेता माधवकुमार नेपालको पक्षमा गएका छन् । नेकपाभित्र अहिले गुटैयुग्ट मात्र छैन् अनेक उपगुटहरू समेत सक्रिय भएका छन् । हिजो नेकपा एमालेमा रहेका व्यक्तिहरू अहिले हिजो माओवादीका नेताहरूको शरणमा परेका छन् भने अध्यक्ष दाहालबाट पेलिएका नेता तथा कार्यकर्ताहरू हिजोका नेकपा एमालेका नेताहरूको शरणमा पुगेका छन् । तत्कालिन दुवै पार्टीबाट मन्त्री बनेका व्यक्तिहरू समेत अहिले आ आफ्ना गुटलाई संरक्षण गर्ने र त्यसेगरी गुटका नेताहरूलाई बलियो बनाउने कार्यमा सक्रिय भएका हुनाले ओली नेतृत्वको सरकारले खासै उपलब्धिमूलक कार्य गर्न सकेको छैन । प्रधानमन्त्री ओली र मन्त्रीहरूबीच नै कुरा नमिल्दा अनेक विवादास्पद निर्णयहरू मन्त्रिपरिषद्को बैठकले गरेको छ । त्यसको प्रत्यक्ष प्रमाण चिनी आयातमा कोटा निर्धारण गर्नु । उद्योग वाणिज्य एवं आपूर्तिमन्त्री र अर्थमन्त्रीको विरोधका बाबजुद केही काला व्यापारीहरूको प्रभावमा मन्त्रिपरिषद्ले चार्डवाडको मुखमा चिनी आयातमा कोटा निर्धारण गरेर जनतालाई महंगो मूल्यमा चिनी खरिद गर्न बाध्य पारिएको छ । केही काला नाफाखोरी व्यापारीहरूले अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा चिनीको मूल्य घटेको बेला लाखौं टन चिनी आयात गरेर स्वदेशी चिनीले बजार नपाएको बहानाबाजी गर्दै चिनी आयातमा कोटा निर्धारण गर्न सरकारलाई बाध्य पारेका थिए । सनातेशी ज्ञानोग्राले मात्र हुँदा अब एसिड आतंक फैलाइएको छ । विभिन्न बहानाबाजी गरेर महिला र बालबालिकाहरूमाथि अन्याय भएको छ । अपराधको पहिलो पहिचान गर्ने प्रहरी प्रशासनमाथि नै जनताले औला ठड्याएका छन् । प्रहरी निष्पक्ष नभएको र प्रहरीहरूनै कतिपय अपराधमा संलग्न भएकाले समेत प्रहरी संगठन नै अहिले बदनाम हुँदै गएको बेला संगठनको शाख बचाउनको लागि समेत निर्मला पन्तको हत्यामा संलग्न भएका अपराधीहरू र प्रमाणहरू नष्ट गर्ने कार्यमा सरिक भएका प्रहरीसहित अन्य सबैलाई कानुनी दायरामा ल्याउनु आवश्यक छ । गृह मन्त्रालयले गठन गरेको उच्चस्तरीय छानविन समितिका संयोजक हरिप्रसाद मैनालीको समितिले समेत अपराधीहरूको पहिचान नै नगरी अधुरो प्रतिवेदन गृहमन्त्रीलाई बुझाएको छ । मैनाली समितिले तत्कालिन कञ्चनपुर जिल्लाका प्रहरी प्रमुख डिल्लीबाहादुर विष्टको लापरबाहीले हत्यामा संलग्न भएकाहरूको प्रमाण नष्ट भएको उल्लेख गरेका हुनाले प्रमाण नष्ट गर्नेहरूलाई अविलम्ब पत्राउ गरी कानुनी दायरामा ल्याउन गृह प्रशासन र प्रहरी प्रशासनको पहिलो दायित्व र कर्तव्य समेत हो यदि त्यसो हुन सक्दैन भने नैकिताको आधारमा गृहमन्त्री रामबहादुर थापाले राजिनामा दिन उचित हुनेछ । प्रहरी संगठनको नेतृत्वप्रति पनि जनताले प्रश्न उठाएका हुनाले प्रहरी नेतृत्वले सत्यतथ्य बाहिर ल्याएर लामो इतिहास बोकेको संगठनको साख जोगाउन सक्नुपर्छ । शान्ति सुरक्षाको जिम्मेवारीको दायित्व पाएको प्रहरी प्रशासनमाथि नै जनताको विश्वास गुमेको खण्डमा त्यसको जिम्मेवारी कसले लिने ?

बाध्य पारका थिए । स्वदेश उद्घागल मात्र
उत्पादन गरेको चिनीले उपभोक्ताहरूको
मागलाई थेगन सक्ने अवस्था नभएपनि
कोटा निर्धारण गरियो अब तिनै
काला व्यापारीहरूले विदेशबाट आयात
गरेको महंगो मूल्यको चिनी खरिद गर्न
उपभोक्ताहरू बाध्य भएका छन् । चिनीको
कोटा निर्धारण हुनुभन्दा अगाडि प्रतिकिलो
बढीमा ७२ रुपैयासम्ममा पाइने चिनी
अहिले रु. ८५ देखि ९० रुपैयासम्म पर्न
थालेको छ । मन्त्रिपरिषद्को बैठकले कोटा
निर्धारण गरेपनि चिनीको मूल्य निर्धारण
नगरी दिएको हुनाले सिमित व्यापारीहरूले
नै चिनीको मूल्य निर्धारण गर्न अवसर
पाएका हुनाले के ओली सरकार जनताको
पक्षमा निर्णय गर्न असक्षम भएकै हो त भने
पछ्न समेत ज़ब्बिएको छ ।

प्रश्न समत उब्जएका छ ।
 ओली नेतृत्वको सरकार गठन
 भएको ८ महिना पुग्न लाग्दा समेत
 सरकारबाट आशा लाग्दा कुनै काम हुन
 सकेका छैन् । जनतालाई भुक्याउनका
 लागि यातायात क्षेत्रमा रहेको सिन्डिकेट
 हटाएको सरकारले दाबी गरेपनि
 वास्तविक रूपमा सिन्डिकेट हटेको छैन ।
 चाडपाडकोमुख्यमा आएर सरकारले तिनै
 सिन्डिकेटवालाहरूसँग भाडामा १० प्रतिशत
 बृद्धि गर्न सम्भौता गरेको छ । तरकारी
 देखि प्रत्येक चीजमा सिन्डिकेट लागु
 भएको अवस्थामा सरकारले आफ्ऱैले घोषणा
 गरेको सिन्डिकेटलाई पन: ल्यैताज्जे प्रयास

देश र जनताको कल्याण गर्ने राष्ट्रवादीहरूको अभाव

उपेन्द्र भा

वर्गीय राज्यसत्ताले कोरेको भिन्न-भिन्न विचारको राजनीतिक परिभाषाको अभ्यास लामो समयदेखि हुँदै आएको छ। भिन्न-भिन्न विचारको राजनीतिक प्रणालीको अभ्यास गरेर जनतालाई राहत दिलाउने भनिएको शासन प्रणालीहरू एक पछि अर्को परिवर्तन हुँदै गयो तर जनताले आफ्नो जीवनस्तर सुधारको दिशामा कहीं उपलब्ध पाउन सकेन। जनताको जीवन शैली बदल्ने दावाका साथ लागू गरिने प्रणालीहरू आए र गए। न जनताको जीवनस्तरमा सुधार भयो न देश आन्तर्निर्भर बन्न सक्यो।

राज्यसत्ताले तयार पारेको नेतृत्वकीनताको राजनीतिक धरातल शदियो पुराना अभेद्य दुर्गो रूपमा खडा छ। यसैको मञ्चमा नवागन्तुकहरू आफ्नो विचारको प्रदर्शन गर्न कोशिश गर्दछन् तर असफल भएर हताश, निराश, जनताको नजरमा बदनाम भई राजनीतिक प्रतिष्ठा नै गुमाउन पुग्दछन्। तुल्युला संघर्षबाट प्राप्त गरेको रणकौशल, कार्यकूशलता, क्षमता र जन समर्थनबाट कमाएको राजनीतिक लोकप्रियता राज्यको राजनीतिक मञ्चमा चढ्ने बित्तिकै सबै एकै पलमा धूल धुरेसित भएको अनुभव त्यतिवेलाका एमाले माओवादी र अहिलेका कम्युनिष्ट पार्टीहरूले पुर्णतया संगालेर राखेको छ। मधेशका दलहरूको के गणना गर्ने।

वर्गीय राज्यसत्ताले राजतन्त्र, वैधानिक राजतन्त्र, प्रजातन्त्र, परिमार्जित लोकतन्त्र, अन्तमा संघीय गणतन्त्रको अभ्यास गर्दैछन्। शासन प्रणालीमा विचार जे आपैनि त्यसको शाब्दिक चित्रण स्वतन्त्र रूपले हुन पाएन। एकअर्कालाई

पन्थाउँदै विचारहरू
शासनमा अभ्यासरत रहयो
तर जन अपेक्षा पूरा गर्न सकेन। अर्थात् विचारहरू स्वतन्त्रतापूर्वक कार्यान्वयन नभएर राज्यसत्ताको परिमार्जित राजतन्त्र, अन्तमा संघीय गणतन्त्रको अभ्यास गर्दैछन्। शासन प्रणालीमा विचार जे आपैनि त्यसको शाब्दिक चित्रण स्वतन्त्र रूपले हुन पाएन। एकअर्कालाई

देशको राजनीतिक सतालाई
आमूल परिवर्तन गरि जनपक्षीय सता बनाउने उद्देश्यले थालिएको जनयुद्ध सम्झौताबाट राजनीतिक मूलधारमा अवतरण गर्ने माओवादी राज्यसत्ताको चारैतिरबाटको प्रहार भैल्न नसकी रमालेसंग रक्तागि गरि दक्षिणपंथी भासामा मासिशको छ।

नेपाली कांग्रेस यस दुर्गका रक्षक हुन्। सबै राजनीतिक दलहरू राजा समेत राज्यसत्ताको प्रतीक्षालयमा अटाएका छन्। समय सापेक्ष यसले आफ्नो उदार चरित्रका कारण पालैपालो आफ्नो विचारको प्रदर्शन गर्न सबैलाई अवसर प्रदान गरेको छ। राज्यसत्ताले राजनीतिक परिदृश्यबाट ओफेल राखिएको राजालाई पनि आवश्यक परे राज्यसत्तामा ल्याउन कसैले रोकन सक्दैन। वर्तमान सरकार शक्ति उन्मादको अतिशय प्रदर्शन गर्न्यो भने राज्यसत्ताले ओफेलमा राखिएको राजतन्त्रलाई पनि सत्ता सुम्पिन सक्दछ। यो कुनै अनौठो कुरा होइन।

नेपालोको लोकतन्त्र होस वा कम्युनिष्टतन्त्र परम्परागत राज्यसत्ताको परिधीभित्र यसको परिभाषा गरिएको छ। लोकतन्त्रको विश्व मान्यताको परिभाषा जनताको लागि गरिएको हुन्छ। तर पार्टीहरू राज्यसत्ताले तोकिएको अधिकारभित्र रहेन र संचालन गर्नु पर्दछ। राज्यसत्ताको स्वाधीनाथि चोट दिने खालोको कुनै अधिकार प्रयोग नगर्न बन्देज लगाईएको हुन्छ। लोकतन्त्र पनि राज्यसत्ताले बनाएको दुर्गमाधि प्रहार गरि अगाडि बढ्न सक्दैन। राज्यसत्तालाई फायदा पुग्ने हिसाबले लोकतन्त्र एउटा सीमारेखभित्र स्वतन्त्र छ। विश्व मान्यताको लोकतन्त्रको परिभाषा त स्कूल, कलेजमा पढाईने मात्र हो। परम्परागत मान्यताको राज्यसत्ता महान छ। यसलाई बदल होइन, यसमा बदलेको समाहित हुनु सबैको कल्याण हुनेमा किञ्चित शका गर्नु हुँदैन। प्रचण्डले जस्तै उपेन्द्र यादबाले पनि रक्षात्मक आश्रय आएको छ। चुनौती दिदा थकित भएको यी दुई महायोद्धा बाहिर जित क्षति विकल भएको छ, अहिले विश्रामको अवस्थामा उर्जा सचित गर्ने राष्ट्रो अवसर लिने

निर्णय गरेको छ। विचार चालाउन जिति सजिलो छ, पार्टी चालाउन उत्तिकै कठीन छ। पार्टीलाई अस्तित्वमा राज्य यसको बलियो स्याहार सुसार चाहिन्छ, जो सुविधा राज्यसत्तासंग मात्र उपलब्ध छ। 'प्रेम र युद्धमा सबै कुरा जायज' नैतिक धरातलमा भनिएको कुरा आज अनैतिक विचार राज्य राजनीतिकीर्णले प्रयोग गर्दा यसको स्वरूप कस्तो होला भन्ने कुरा सर्वविदितै छ।

अदालतबाट सर्वस्वहरणासहित जन्मकैदको सजाय पाएका बालकृष्ण दुँगेल सालौ स्वच्छद घुम्ने रहयो। विधीको शासन हो देखाउन केही दिन अधि समातेर गणतन्त्र दिवसको उपलक्षमा राष्ट्रपति विद्यादेवि भण्डारीबाट बाँकी कैद मिनाहा गरि बालकृष्ण दुँगेललाई जेलमुत्त गरिएको यो सरकारको शक्तिको दुरुपयोगको यो नमूना राजनीतिक इतिहासमा पचायतपछिको एकदम नयौ हो। शक्ति उन्मादमा कानून मिचेर गरिने निर्णयहरूबाट सर्वसत्तावादको दुर्गम्य आउँछ। सरकारमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको प्रभूत्व कायम भएपछि यसलाई देश र जनताका लागि प्रयोग नगरि व्यक्तिगत स्वार्थमा प्रयोग गर्ने गरेकोबाट राजनीतिक वातावरण दुषित बन्न पुगेको छ। जनताले अपेक्षा गरेको जनपक्षीय विकास कार्यहरू ओफेलमा पर्ने सम्भावना पनि बढेर गएको छ। जनताको विश्वासमा ठूलो चोट परेको छ। यो सरकार शक्तिको दुरुपयोग बालकृष्ण दुँगेलको लागि गरेको हो, रेशम चौधीरीको लागि गर्दैन।

राज्यसत्ताले आफ्नो स्थापनाकालदेखि वर्गीयहितका लागि बनाएको शीशमहल अनेक विद्रोहका भंभावात सहेर पनि अडिग छ। देशभर फैलिएको राज्य संघन्त्र केन्द्रीय शीशमहलका बलिया खम्बा हुन्। भ्रष्टाचार गरि वर्गीय शक्तिलाई बलियो पार्ने राज्यसत्ताको राजनीति अनुसार चल जुन सरकार पनि बाध्य छ। राज्य संघन्त्रबाट गरिने भ्रष्टाचारले वैधता प्राप्त गरेको छ। सरकारमा आउने दलहरू भ्रष्टाचारमा लिप्त केही मोहराहरूलाई इन्काउटर गरेर, जेल हालेर आफ्नो चाहोपनको प्रमाण पेश गरि भ्रष्टाचारमा लिप्त हुन्छन् र यो संस्थागत भ्रष्टाचार पूर्ववत् गतिशील रहन्छ।

सबै कामको लागि पैसा पहिलो प्राथमिकता हो। सजिलो पैसा कमाउन शक्ति चाहिन्छ। यही शक्तिका लागि पराम्परिक द्वन्द्व हुन्छ। शक्ति संचयका लागि अनेक नैतिक, अनैतिक बाटो अपनाएर राज्यसत्ता प्राप्त गर्ने राजनीतिक दलहरूको एकमात्र उद्देश्य रहन्छ। यही द्वन्द्वमा कोही राज्यसत्ता प्राप्त गर्न सफल हुन्छ भने कोही सत्ताबाट बाहिर फ्याँकिन्छ। बाहिर फ्याँकिएकाले फेरी द्वन्द्व खडा गर्छ। नेपाली राज्यसत्ताको एकमात्र उद्देश्य भ्रष्टाचार हो। यसै क्रममा उसबाट भएको लोकहित कार्यहरू भ्रष्टाचारलाई छोपिने अभेद्य आवरण रहेकोले यसको रक्षा पनि उसको प्रथम कर्तव्य हुन्छ। देश विकास पहिलो होइन, भ्रष्टाचार पहिलो हो। विकासका

दोशो दर्जामा आउँछ। विकास कार्यभन्दा भ्रष्टाचार नतिजामुखी हुन आवश्यक तानिएको छ।

चक्रपाणि शर्मा र चक्रपाणि उप्रेती एउटा राजस्व विभाग प्रमुख र अर्को तस्क्र प्रमुख, आयुमा फरक रहेपनि उद्देश्य भने एउटै थियो - भ्रष्टाचार। शर्मा २१ अर्बको भ्रष्टाचारमा मुहिएको छ भने उप्रेती १७ अर्बको सून ओसारेको आरोपमा थूनामा छ। राज्यसत्ताले बेला बेलामा आफूलाई चोख्याउँदै आएका छन्। बेला बेलामा यस्ता वीर सपूतहस्तको बलिदानबाट रक्षित राज्यसत्ता भ्रष्टाचारको दुर्गलाई बलियो बनाएको छ। अकूल सम्पति कमाउने राज्यसत्ताका पालकहरू जनताको के कुरा देशको लागि पनि सोचेन। भ्रष्टाचार गरिएको धनबाट देश बनाएको भए परनिर्भरताको यस्तो भयावह अवस्थाबाट बाहिर आउँथ्यो। आज देश र जनताको कल्याण गर्ने राष्ट्रवादीहरूको अभाव खड्किएको छ।

गोरेले भर्खरको उमेरमा ३७ टन भनिएको सूनको तस्करी गर्नु दाउदलाई पनि जित्नु हो। यसमा तलदेखि माथिसम्म धेरै ठूलो श्रृङ्खला बनेको अनुमान गर्न सकिन्छ। चरी जस्ता डनहरू शहादत दिएर राज्यसत्तालाई चोख्याउँदै आएका छन्। बेला बेलामा यस्ता वीर सपूतहस्तको बलिदानबाट रक्षित राज्यसत्ता भ्रष्टाचारको दुर्गलाई बलियो बनाएको छ। अकूल सम्पति कमाउने राज्यसत्ताका पालकहरू जनताको के कुरा देशको लागि पनि सोचेन। भ्रष्टाचार गरिएको धनबाट हात्त छुराएको छ। तुला माछा निस्किने सम्भावनामा ऊ आफैपनि असुरक्षित हुन्छन्। र शहादत प्राप्त गर्ने। चुडामणि उप्रेती अर्थात्

बूद्धानीलकण्ठ नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

गोल्फुटार, काठमाण्डौ, ३ नं. प्रदेश, नेपाल

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०७५।०५।१५)

का) अग्निलोखिकरण सम्बन्धि सार्वजनिक स्वचना

बूद्धानीलकण्ठ नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको मिति २०७५।५।५ गते बसेको बैठकको निर्णयानुसार बूद्धानीलकण्ठ नगरपालिका क्षेत्र मिति २०७२ सालभन्दा अगाडि निर्माण भएका तर भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड भवन निर्माण सहित २०६४ र २०७२ अनुसार नभएका तथा नक्सापास नभएका कारण निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र नलिएका भवनहरूको अग्निलोखिकरण गर्ने निर्णय भएकाले मिति २०७५।५।१५ देखि २०७५।०५।१५ गते सम्म नगरपालिकाबाट निवेदनको ढाँचा लिई निवेदन पेश गर्न यो सार्वजनिक स

टंगीन खबार

सिर्जनाले ल्याइन नयाँ गीत

गायिका सिर्जना कार्को 'धेरै-धेरै' बोलको गीतको म्युजिक भिडियो सार्वजनिक भएको छ। 'मनको राजा', 'मायालगायत गीतबाट श्रोतामाफ रुचाइएकी गायिका कार्कोले यो म्युजिक भिडियो आफ्नै युट्युबमार्फत सार्वजनिक गरेकी हुन्।

गायिका कार्को 'धेरै-धेरै' बोलको गीतमा बनावटी माया गर्नप्रति व्यग्य गरिएको छ। रोमान्टिक शैलीका कारण गीत दर्शक तथा श्रोताले मन पराइरहेको उनले बताएको छिन्। राजुवाबु श्रेष्ठको शब्द, हरि लम्सालको संगीतमा तयार पारिएको गीतको भिडियोमा ह्यान्ड दु ह्यान्ड ऋयुका साथ सिर्जना आफैले अभिनय गरेकी छिन्। गीतको भिडियो रामकुमार केसीले छायाकान गरेका हुन्। गीतमा कोरियोग्राफी र निर्देशन राज महर्जनको छ। भिडियो सम्पादन टेक्नेच शाहले गरेका हुन्।

निर्जलाको दसै गीत सार्वजनिक

राजु गिरी निर्देशित निर्जला फिल्ममा समाविष्ट दसै गीत सार्वजनिक गरिएको छ। १९ असोजमा प्रदर्शन हुने फिल्मको 'यसपालिको दसैमा' बोलको गीत हालै राजधानीमा प्रेसमिट गरी द्रेलर सार्वजनिक गरिएको हो।

प्रकाशचन्द्र न्यौपानेले निर्माण गरेको निर्जलाको सो गीत बाबुल गिरी र सुजाता बर्माले गाएका हुन्। बाबुल गिरीकै संगीत रहेको गीत दिनेश सुवेदीले लेखेका हुन्। कमल राईले कोरियोग्राफी गरेको गीतको भिडियोमा किशोर खतिवडा, श्याम राई, शुभेच्छा थापा, निक शर्मा, राजु गिरी, प्रकाशचन्द्र न्यौपानेलगायत कलाकारले नृत्य गरेका छन्।

फिल्मको द्रेलरसमेत सार्वजनिक गरिएको कार्यक्रममा निर्माता न्यौपानेले निर्जला निकै मन छुने फिल्म बनेकाले आमदर्शकले मन पराउने विश्वास व्यक्त गरे। त्यसैगरी, निर्देशक गिरीले निर्जला आफ्ना विगतका फिल्मबन्दा निकै भिन्नै र यथार्थपरक रहेको बताए। अभिनेत्री शुभेच्छाले आफूलाई विगतमा ग्ल्यामरस रोलमा देखिने गरेको भए पनि यो फिल्ममा भने बिल्कुलै सभ्य भेषभूषा र भूमिकामा हेर्न पाइने दाबी गरिन्। अभिनेता किशोरले निर्जला भरपुर मनोरञ्जनसहितको नारीप्रधान फिल्म भएको बताए।

दुबईमा मोडल संडूक्स्को अवार्ड

युएईको बर दुबईमा हालै मोडल संडूक्स अवार्ड सम्पन्न भएको छ। इनास दुबई र मोडल संघ नेपालको संयुक्त आयोजनामा सम्पन्न अवार्डमा फिल्म तथा संगीतका विभिन्न २८ विधामा अवार्ड प्रदान गरिएको थिए।

कार्यक्रममा विरानो माया फिल्मबाट निर्देशक माधवराज खरेलले उत्कृष्ट निर्देशक र नायक श्रीदेव भट्टराईले

उत्कृष्ट नायकको अवार्ड जिते। त्यसैगरी, स्वार्थ तिप्रो बोलको गीतबाट गायक सीताराम पोखरेलले उत्कृष्ट आधुनिक गायकको अवार्ड प्राप्त गरे भने पहिलो महिला फिल्म संगीतकारका रूपमा हमेशा फिल्मबाट रेखा पौडेलले सम्मान प्राप्त गरिन्।

तिज गीत शब्दमा सञ्चारकर्मी गीता अधिकारी, बेस्ट म्युजिक कम्पोज बाबु बोगटी, उत्कृष्ट भिडियो निर्देशनमा नन्दा बस्याल, तिमी हुन्हो जहाँ-जहाँ फिल्मबाट नवनिर्देशक विकास बस्यालगायत तीन दर्जन कलाकारीले सम्मान प्राप्त गरे। बर दुबईको एमरेस्ट कलबामा सम्पन्न कार्यक्रममा कलाकारहरूले राष्ट्रिय, आधुनिक, भजन, लोकदोहोरी, फिल्मी, पप, तिज गीत तथा फेसन प्रस्तुत गरेका थिए।

मिनी पुस्तक प्रदर्शनी हुँदै

विजय दशमीको शुभकामनासहित शिखा बुक्स र ज्ञानज्योति बुक्सको विक्री कक्ष ज्ञानज्योति पुस्तक पसल बागबाजार, काठमाडौंमा मिनी पुस्तक मेला लाने भएको छ। पठन संस्कृतिको विकास गर्ने उद्देश्यले दसैको शुभकामनासहित विभिन्न विधाका पुस्तक प्रदर्शनीमा राखिएको शिखा बुक्सका सञ्चालक पुष्टराज पौडेलले जानकारी दिए। मेलामा विभिन्न विधाका पुस्तक १५ देखि ५० प्रतिशतसम्म छुटमा बिक्री गरिनेछ। प्रत्येक दिन विभिन्न पुस्तकका लेखकद्वारा पुस्तक हस्ताक्षर अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिने विज्ञप्तिमा जनाइएको छ। असोज १० गते देखि २५ गतेसम्म मन परेको पुस्तकका लेखकसँग हस्ताक्षर गराई पुस्तक लिन सकिने बताइएको छ।

छक्का पञ्जा-३ को ट्रेलर

सुपरहिट फिल्म छक्का पञ्जा सिरिजको तेस्रो संस्करण छक्का पञ्जा-३ को ट्रेलर सार्वजनिक गरिएको छ।

दीपाश्री निरौला निर्देशित फिल्मको शानदार राजधानीमा प्रेसमिट गरी ट्रेलर देखाइनुका साथै औपचारिक रूपमा प्रदर्शन मिति तोकिएको हो। पहिले दसैको कुनै पनि दिन रिलिज हुने बताइँदै आइएको भए पनि अन्ततः छक्का पञ्जा-३ घटरथापनाको दिन अर्थात् २४ असोजमा प्रदर्शन हुने भएको छ।

ट्रेलर सार्वजनिक कार्यक्रममा फिल्म प्रमुख अभिनेता तथा निर्माता दीपकराज गिरीले तेस्रो संस्करण अभ धेरै अब्बल बनेको दाबी गरे। उनले यसपटक पनि आफ्नो फिल्मले दर्शकको मन जित्ने विश्वास व्यक्त गरे। निर्देशक निरौलाले विगतका फिल्मबन्दा तेस्रो संस्करण अभ राम्रो बनाएकाले दर्शकको मन जित्ने बताइन्।

दीपकराज गिरी, नीर शाह, केदार घिमिरे, प्रियका कार्की, जितु नेपाल, शिवहरि पौडेल, किरण केसी, बुद्धि तामाड, दीपिका प्रसाई, जयनन्द लामा, विल्सनविक्रम राई, लक्ष्मी गिरी, शारदा गिरी, विमला गिरी, वर्षा राउत, संजोग कोइराला, स्वरितामा खड्कालगायत कलाकारले अभिनय गरेको फिल्म प्रुलोचन द्राघानले खिचेका हुन्। कविराज गहतराजले कोरियोग्राफी गरेको फिल्ममा रोशन श्रेष्ठको द्वन्द्व निर्देशन छ।

ऋषिको ड्रिमगर्ल मंसिर ७ मा

ऋषिराज आचार्यको लेखन, निर्माण र निर्देशनमा बनेको फिल्म अब मंसिर ७ गते दर्शकमाफ आउनेछ।

पहिले १९ असोजमा प्रदर्शनको तयारीमा रहेको फिल्म अन्तिम समयमा प्राविधिक कारणवश भन्नै डेढ महिना पर सरेको हो। काठमाडौं, राता ताल र थाइल्यान्डका विभिन्न स्थानमा खिचिएको फिल्ममा आकाश श्रेष्ठ, आश्मा गिरी, विल्सनविक्रम राई, अर्जुन श्रेष्ठ, पूजा पराजुली, लक्ष्मी गिरीलगायत कलाकारले अभिनय गरेका छन्।

ड्रिम गर्लको शीर्ष भूमिकामा रहेकी आश्माले यही फिल्मबाट हिरोइनका रूपमा डेब्यु गरेकी हुन्। अर्जुन पोखरेलको संगीत रहेको फिल्मको निर्मातामा निर्देशक ऋषिराज स्वयं, अर्जुन शर्मा र रामेश्वर घिताल राजु छन्।

दक्षिण भारतको रिल एन्ड रियल कम्पनीले समेत सार्वेदारी गरेको फिल्ममा समावेश तिमी मायामा हराउन र पूल टिप्पे चढाए बोलका गीत अहिले चर्चामा छन्। निर्देशक ऋषिराजले फिल्मको ट्रेलर केही दिनमै सार्वजनिक गरिने जानकारी दिएका छन्।

कपटेट

आइएमईको दसै योजना

दसै, दीपावली र छठलाई लक्षित गर्दै आइएमईले सेवाग्राहीमुखी प्रवद्धनात्मक कार्यक्रम 'दसैमा बीस लाख' योजना सार्वजनिक गरेको छ। आइएमईले यसपालिका पर्वहरूमा देशविदेशमा रहेका लाखीं सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी यो प्रवद्धनात्मक योजना सार्वजनिक गरेको हो।

आउंदो मंसिर मसान्तसम्म लागू हुने योजनामा विदेश तथा स्वदेशबाट आइएमई गर्ने सम्पूर्ण सेवाग्राही सहभागी हुन सक्ने कम्पनीले जनाएको छ। योजना अवधिभर गरिएको ट्रान्जेसनलाई आइएमईको सफ्टवेर पद्धतिमा लिंक गरी 'लक्की ड्रावाट छनोट हुने विजेतामध्ये हरेक दिन १० जना भाग्यशाली सेवाग्राहीलाई 'आइएमई प्रमार्फत १ हजार रुपैयाँको बिल भुक्तानी दिइने कम्पनीले जनाएको छ। त्यसै, हरेक हप्ता १ जना भाग्यशाली सेवाग्राहीलाई १० हजार रुपैयाँ नगद, हरेक महिना १ जना भाग्यशाली सेवाग्राहीलाई २० लाख रुपैयाँ नगद तथा बम्परमा १ जना भाग्यशाली सेवाग्राहीलाई २० लाख रुपैयाँ नगद प्रदान गरिने जानाइएको छ।

लक्की ड्रावाट छानिएका विजेता सेवाग्राहीको सिफारिसबमोजिम नेपालमा बन्ने आफ्तलाई समेत पुरस्कार प्रदान गरिने कम्पनीले जनाएको छ। सेवाग्राहीले आइएमईको जुनुसुको एजेन्ट सञ्चालमार्फत रेमिट्यान्स कारोबार गरेको भौचारको सक्कल कपी योजना अवधिसम्म सुरक्षित राख्नुपर्नेछ। आइएमईमा कार्यरत कर्मचारी, संस्थापक, एजेन्ट सञ्चालक तथा आइएमई सम्बद्ध कुनै पनि व्यक्ति यो योजनामा सहभागी हुन नपाउने कम्पनीले जनाएको छ। विजेताले प्राप्त गर्ने पुरस्कार राजशिमा नेपाल सरकारको नियमानुसार लाग्ने कर कट्टी गरिनेछ। सेवा सुरु गरेको १८ वर्ष पूरा गरिसकेको यस कम्पनीले देशभरमा १ सय ८१ आइएमई सेन्टरसहित ७७ जिल्लाका ८ हजार ५ सयभन्दा बढी सब-एजेन्ट र बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखामार्फत विदेशमा कार्यरत नेपालीले कमाएको रकम स्वदेशमा रहेका आफन्तको हातमा छिटो, छरितो, विश्वसनीय र सुरक्षित तवरबाट वितरण गर्दै आइएको दाबी गरेको छ।

पहिला...

केपी ओली नेतृत्वको सरकारले पछिल्लो समयमा मनोमानी शुल्क उठाउने छुट दिएको छ। चिनीमा कालाव्यापारीहरूलाई एकलौटी गर्नेगरी निर्णय गरिएको छ। तरकारीमा विचौलियाको विगविगी रहेको छ बजार छाडा छोडिएको छ। स्थानपावर कम्पनीहरूले मनलाई शुल्क उठाउँदा समेत सरकार मुकदर्शक बनेको छ भने यातायात क्षेत्रमा रहेको सिन्डिकेटको अन्त्य गरेको घोषणा गर्न सरकारले तिनै सिन्डिकेटारीहरूसँग सम्झौता गरी नेपाली जनताको महान् चाड दर्तैको बेला यातायातमा १० प्रतिशत भाडा बृद्धि गरेको छ। सरकारले नै यातायात समितिका खाताहरू रोक्का राखेकोमा खाता फुकुवा गर्न सहमति समेत गरेको छ भने सवारी साधनहरूको नविकरण जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूले नगर्न निर्णय गरेपनि अहिले नविकरण भईरहेका छन्। यसरी ओली नेतृत्वको सरकारले आफैले गरेका निर्णयहरू उल्टाउँदै २० वर्षभद्दा पुराना सवारी साधनहरूलाई सञ्चालन गर्न पाउने गरी मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पठाएको छ। काठमाडौं उपत्यका र पोखराबाहेका अन्य

क्षेत्रमा ती सवारी साधनहरू सञ्चालनगर्न पाउने यातायात व्यवसायीहरूको मागलाई सम्बोधन गर्न सरकार तयार भएको छ।

निजी क्षेत्रका सामु सरकार निरिह बन्दै गएकोले प्रधानमन्त्री ओली समेत कमजोर अवस्थामा पुगेका छन्। २०६२/०६३ को आन्दोलनलाई सफल पार्न सबै क्षेत्रसँग सहयोग मागेको थियो। आन्दोलन सफल भयो त्यसैको परिणाम स्वरूप निजी क्षेत्र लगायत अन्य संघ संस्थाहरू बलिया भए समानुपातिक र समावेशीका नाममा सरकार भुक्तिदिनुपर्ने काम संस्थागत बन्दै गएकाले सरकार कमजोर अवस्थामा पुगेको छ। म कर्सेसँग भुविदन, म मान्छेको अनुहार हेरेर होइन काम हेरेर व्यवहार गर्दछ भन्ने प्रधानमन्त्रीको उद्घोष भुम्ता सावित भयो। अहिले प्रधानमन्त्रीको वरिपरि बस्ने व्यक्तिहरूले फाइदा उठाउन थालेका छन्। यसरी सरकार एकपछि अर्का गर्दै भुक्तै गएकोले त्यस्को दर्शकालिन असर पर्ने सम्भावना बढेर गएको छ। चिनीमा एकाधिकार दिवां त्यसको मारमा जनता अहिले नै परिसकेका छन् भने अब अरुको पालो दुई तिहाई सरकारको हालत यस्तो छ भने अरु सरकारको हालत कस्तो होला?

आफ्नो...

घुमाउरो पारामा कम्प्युनिष्टहरूले व्याख्या गर्न समाजवादको व्याख्या गरेका थिए। समाजमा सामन्तीवाद सरकार बाँकी रहेको बताउँदै पूँजीवादीले यस्ता हत्या र हिसालाई जन्माउने अभियक्ति समेत दिएका छन्। महिलालाई पूँजीवादीले कसरी हेठै भन्ने व्याख्या गर्दै महिलालाई नाफा कमाउने मालका रुपमा विक्रि गर्दछ भन्दै पूँजीवाद भएका ठाउँमा बलात्कार, हत्या, बेश्याबृति हुच्छ भन्दै यसको पुष्टि गर्दै मन्त्री थापाले अमेरिका र भारतको सन्तर्भसमेत उदाहरण दिँदै अमेरिका र भारतमा पनि रेप हुच्छ भन्ने तर्क प्रस्तुत गरेका थिए। यसअधि पनि यस्ता घटना भएको भन्दै अहिले भएका घटनाहरू नौलो नभएको तर्क पेश गरेर आफ्नो जिम्मेवारीबाट परिच्छ खोजेका थिए। गृहमन्त्रालायले गठन गरेको उच्चस्तरीय छानविन समितिले निर्मल पन्तको बलात्कार र हत्यापछि प्रहरीले लापरवाही गरेको प्रतिवेदन गृहमन्त्रीलाई बुझाइसकेको छ। त्यस प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका विषयहरैलाई अध्यन गरेर अधि बदनुको बदला गृहमन्त्री अमेरिका र भारतको उदाहरण त्रिमुभन्दा भारतमा रेल दुर्घटना हुँदा रेलमन्त्रीले राजिनामा दिने गरेको छन्। यस धेरै बालिकाहरू बलात्कार र हत्या हुँदा नैतिकताको आधारान्वयन राजिनामा विकुको सदृश अन्य मुलुकमा समेत यस्ता घटना हुन्छन् भन्दै सार्वभौमिकता सम्पन्न संसद र जनतालाई ढाटनु भनेको मन्त्रीमा राजनैतिक खडेरी पर्नु हो।

मुलुकमा विभिन्न प्रकारका घटनाहरू हुने गरेका भएपनि पछिल्लो समयमा बालिकाहरूमाथि बलात्कार र हत्याका घटनामा बृद्धि भएको छ। एपिड आक्रमण समेत भएको छ। दिँसैरे गोली हानी हत्या

नागरिकता...

नागरिकता दिने, नेपाली आमाबाट जन्मेका र बाबुको पहिचान नभएकालाई समेत बैशजको नागरिकता दिने लगायतका सविधानसँग बाफिएका प्रावधान र विदेशीले सहजे नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्ने प्रावधान संशोधित विधेयकमा राखिएको उनीहस्तो आरोप रहेको छ।

उक्त कार्यक्रममा नेपाल कम्प्युनिष्ट पार्टीका नेता एवं पूर्वप्रधानमन्त्री भफलात्मा खनाल समेत सहभागी भएका थिए सो कार्यक्रममा बोल्दै नेता खनालले नागरिकता विधेयक क्लीपूर्ण रहेको बताएका छन्। ऐन बनाउँदा सीधियानको सिट अनुसार बनाउनुपर्ने उनको भनाई थियो। कूनपनि नेपाली नागरिकता विहिन हुनुहुँदैन। तर विदेशीले कुनै हालतमा पनि नेपाली नागरिकता पाउनु हुँदैन यही सविधानको मर्म हो खनालको भनाई थियो। नागरिकता ऐन त्रीपूर्ण रहेकाले संसदले सच्चाउनुपर्दछ। विभिन्न व्यक्तिहरूले कार्यक्रममा बोल्दै नेता विज होइन ठोली खाटाएर बाँड्नु तै गलत रहेको बताउँदै अंगीकृत नागरिकलाई प्रदेशभन्दा माथि जान दिनु नुनु तर्क प्रस्तुत गरेका थिए। नागरिकता विधेयक नेपाललाई फिजी र सिकिम बनाउने अभियानले त्याएको भन्दै तीव्र रेश प्रकट गरेका थिए। उक्त कार्यक्रममा सर्वोच्च अदालतका पूर्व न्यायाधिका कृष्णजङ्ग रायमाझी, अद्यितार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका पूर्व प्रमुख आयुर्क सूर्यनाथ उपाध्याय पूर्व महान्यायाधिविशेषज्ञ डा. युवराज संग्रेला, वरिष्ठ अधिवक्ता बोर्नबहादुर कार्की, सिमाविद बुद्धिनारायण श्रेष्ठ, राष्ट्रिय जनमोर्चा क अध्यक्ष चित्रबहादुर केसी, नेकपाका महासचिव सीपी मैताली, नेकपाका नेता साध्यबहादुर भण्डारीलायगायतका बताहरूले नागरिकता विधेयकमा बारेमा बोलुभएको थियो। नेकपाका नेता साध्यबहादुर भारजारीले विधेयक बारे मन्त्रीले गैरजिम्मेवार जावाप दिएको बताउँदै ऐनमा सरकारले गैरजिम्मेवार भएको बताएका थिए। गृहमन्त्रीको अनुपरिषितमा उक्त विधेयक राजमन्त्री इच्चर पोखरलाले संसदमा पेश गरेका थिए। यसरी घट्यन्त्रवर्षक ढँगले संसदमा विधेयक पेश गरेर सरकारले राष्ट्रवादको खिल्ली उडाएको उनीहस्तो आरोप थियो।

सांसदलाई...

पहिले पनि सांसदहरूले रातो पासपोर्टको चरम दुरुपयोग गरेका थिए। पहिलापनि पीसी फोटो चेन्ज गरेर तरकी धन्दा समेत चलाएका थिए। सारांदहरूलाई निजी वा सरकारी भ्रमणमा जान रातो पासपोर्टको व्यवस्था गरेर फेरि मानव तस्करी चम्काउने र नेपालको बैझति गर्ने घोषणा गरियो त्यो कागजमै सिमित रहयो दर्शीको मुख्या यातायातमा भाडा बृद्धि गरियो, काला व्यापारीहरूको दबावमा परेर चिनी आयातमा कोटा निर्धारण गरेर चिनीको मूल्य बढाइयो, महानीलाई अरु प्रोत्साहन गरियो, विचौलियाहरूबाट सरकार र सञ्चालन गर्ने प्रयास गरियो यी सबै प्रकरणहरूले गर्दा केपी ओली नेतृत्वको कम्प्युनिष्ट नामधारीको सरकारपनि हिजोको सरकारको निरन्तरता बाहेक अन्य केही हुन सर्वदैन/होइन।

बुढी गण्डकी...

नेपाली जनता यसमा लगानी गर्न तैयार थिए। तर सरकारले अवस्था हेर्दा केपी ओली नेतृत्वको सरकारपनि सरकारका राजस्वारीहरूलाई नेतृत्वको अधिकारी अविभागी अन्तर्भुक्त उदाहरण दिँदै अमेरिका र भारतमा पनि रेप हुच्छ भन्ने तर्क प्रस्तुत गरेका थिए। यसरी घट्यन्त्रवर्षक दृग्देशीले नेतृत्वको अधिकारीहरूलाई नेतृत्वको अधिकारी अविभागी अन्तर्भुक्त उदाहरण दिँदै अमेरिका र भारतमा पनि रेप हुच्छ भन्ने तर्क प्रस्तुत गरेका थिए।

नेपाली जनता यसमा लगानी गर्न तैयार थिए।

तर सरकारले यति यत्यस्तो आशा अनिराशामा परिणत हुँदै गरेको छ। ओली नेतृत्वको सरकारले अहिलेसम्म गरेका काम कारबाही हेर्ने हो भने जनताले आशा गर्ने ठाउँ नै बाँकी छन्। यातायातमा सिन्डिकेट हटाएको घोषणा गरियो त्यो कागजमै सिमित रहयो दर्शीको मुख्या यातायातमा भाडा बृद्धि गरियो, काला व्यापारीहरूको दबावमा परेर चिनी आयातमा कोटा निर्धारण गरेर चिनीको मूल्य बढाइयो, महानीलाई अरु प्रोत्साहन गरियो, विचौलियाहरूबाट सरकार र सञ्चालन गर्ने प्रयास गरियो यी सबै प्रकरणहरूले गर्दा केपी ओली नेतृत्वको कम्प्युनिष्ट नामधारीको सरकारपनि हिजोको सरकारको निरन्तरता बाहेक अन्य केही हुन सर्वदैन/होइन।

शाह र मैनालीलाई भैरव पुरस्कार

काठमाडौं। भैरव पुरस्कार गुरीले प्रत्येक दुई-दुई वर्षमा प्रदान गर्दै आएको भैरव पुरस्कार ५० हजार रुपैयाँसहित वरिष्ठ व्यङ्ग्य चित्रकार शशीविक्रम शाह र भैरव प्रतिभा पुरस्कार २५ हजार रुपैयाँसहित वरिष्ठ समालोचक एवं व्यङ्ग्य साहित्यकार युवराज मैनालीलाई प्रदान गरेको छ। भैरव पुरस्कार गुरीला अध्यक्ष रोचक चिमिरेको सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि वरिष्ठ पत्रकार भैरव रिसालले उक्त पुरस्कार प्रदान

गरेका थिए। कार्यक्रममा पुरस्कृत व्यक्तित्व शशीविक्रम शाहका बारेमा ज्ञानेन्द्र दिवश र युवराज मैनालीका बारेमा प्राडाखगेन्द्र लुइंस्टलले प्रकाश पारेका थिए।

देखेको कुरा स्पष्ट राख्ने हक्की स्वभावका मैनाली पुरस्कार प्राप्तिमा त्यही स्वभावका कारण पाँच दर्जे आएका थिए। पुरस्कार गुरील